

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nekoje premembe pri eksekutivnih dražbah kmetskih posestev.

Znano je uže dovolj, kako so kmetska posestva ne samo z davki in dokladami preobložena, ampak tudi čez mero zadolžena. Največ kapitala vknjižilo je se na kmetska posestva v zadnjem desetletji liberalne dobe, namreč od l. 1870—1879, poprek kakih 1000 milijonov goldinarjev. Koliko denarja mora sedaj ubogi kmetski človek samo za obresti ali činže vsako leto naložiti in potem proč dati, da nima od njih čisto nič? In kedaj hoče kapital plačati nazaj? To je težka, in v slabih letinah nemogoča reč. V letinah, kakoršnih smo imeli zadnji čas, še obrestij ne zmore. Upniki tožijo in prodavajo posestva čedalje pogostje ter prejšnje posestnike izpod strehe izganjajo. Število eksekutivnih dražeb je močno narastlo. Med tem ko je l. 1874 eksekutivno dražbenih posestev bilo 4413, djali so jih l. 1879 na boben 11278.

Pri teh žalostnih dražbah ali eksekutivnih licitacijah pa niso samo posestniki prišli ob vse, ampak tudi upniki so mnogo zgubili. Samo l. 1879 so kapitalisti pri posilnih dražbah zapravili blizu 18 milijonov goldinarjev. Stroški so namreč pri sedanjem iztirjevanji dolgovi veliki, cena posestvom pa je pala. Na več tisoč goldinarjev vcenjena posestva bila so pri 3. dražbi pod ceno, časih za 10 ali 5 fl. prodana. No, in temu hočeta liberalna poslanca spodnje-avstrijskih kmetov: Fürnkranz in in Schönenerer v državnem zboru v okom priti.

Nedavno sta ova poslanca visokej zbornici predložila trojni nasvet: 1. naj ne hodijo dragi komisijoni posestev vselej na dom cenit. Velikoveč naj prisežena cenilna moža, ki sta v onej srenji doma, kder se posestvo nabaja, pri sodnji v zapisnik ali protokol narekujeta ali diktirata, koliko da je dotično posestvo vredno? To stane veliko menje stroškov, kakor pa cenilni komisijoni. Dalje pravita, naj se licitacije takih posestev, ki niso v srenji ove sodnije, kder se toži, 1. in 2. krat vršijo pri prvej sodnji, a 3. krat naj se

gre na dom dražbat, in tretjič naj se postavno zabrani posestva pri 3. dražbi oddajati pod polovico sodnijski nastavljenе cene. Imela bi se toraj §. 326 in 336 občnega sodnijskega reda od 1. maja 1781 (31. poglavje) spremeniti.

Ni dvomiti, da bi ove premembe bile koristne, oziroma potrebne. Toda komu bodo v prvej vrsti na korist? Kapitalistom! Zato je tudi umevno, da nasvetujeta ove premembe liberalna poslanca. Kajti liberalci so od nekđaj varuhi kapitala. Kako bi se naj zadolženim posestnikom zdatno pomagalo, tega pa liberalci ne umejo. Tukaj je treba, da se konservativni poslanci dela lotijo. No, in marsikaj so uže storili. Da niso več dosegli, to so liberalci zakrivali, ker jim večno zapreke delajo in vse ovirajo in zadržujejo, kder in dokler morejo. Vendar dolgo se ne bodo mogli kujati več! Sila pri zadolženih gruntnih posestnikih je prevelika!

Poročilo šolskega (naučnega) odseka o peticijah za vpeljavo slovenskega učnega jezika.

Visokej zbornici poslancev došle so v tem zasedanji mnogobrojne peticije ali prošnje, katere težé na to, da se vpelje slovenski kot učni jezik, oziroma, da se slovenskemu jeziku na srednjih šolah in učiteljiščih razširi poučno okrožje. Nekoliko teh peticij oddalo se je v predposvetovanje šolskemu odseku, kateri se je o njih korenito posvetoval v dveh sejah, namreč 16. marca in 29. aprila t. l. — Posledek teh posvetovanj izražen je v resolucijah ali sklepih, ki sta na konci tega poročila.

Šolskemu odseku izročene peticije za vpeljavo slovenskega učnega jezika razvrste se tako-le: a) Peticije iz Spodnje-Štajerskega za vpeljavo slovenskega učnega jezika za učence slovenske narodnosti na srednjih šolah na Spodnjem Štajerskem. Take peticije poslali so: Trg Mozirje, Rečica, Ponikva, Griže, Artiče, Globoko, Zakot, Kapela, Pleterje, Sela, Sromlje, Stolovnik, Škofja vas, Gabrije, Loka, Loče, Sv. Kristof, Marija Grac

Mihalovec, Mostec, Sv. Peter, Rigonce, Višnja vas, Podsreda, Križe, Sevnica, Zabukovje, Braslovče, Gomilsko, Gotovlje, Grajska vas, Petrovče, okolica Mozirje, Žavec, Bizelj, Celjska okolica, Dol, Sv. Jurij, Sv. Pavel, Sv. Peter, Frankolovo, Lastnič, Svetina, Sv. Martin, Sv. Lovrenc pod Prežinom, Adrijanci, Brebrovnik, Hermanec, Jastrovce, Kog, Sv. Nikolaj, Vitanj, Salovec, Bočna, Gornji grad, Kostrivnica, Hlaponci, Sv. Lovrenc v slov. Goricah, Zagorec, Zakušek, Dragovič, Ljubno, Luče.

b) Peticije za vpeljavo slovenskega učnega jezika na srednjih šolah in učiteljskih v vseh slovenskih pokrajinah. Take petecije je poslalo: Jednajst mestnih odbornikov v Ljubljani (telegrafično), 440 volilcev in meščanov v Ljubljani, občina Vranska, slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani, občina Št. Jurij na Štajerskem. c) peticije od leta 1882, ki prosijo za izvedenje resolucij leta 1880 po zbornici poslancev sklenenih. Take peticije so poslali: Trg Mozirje in okolica Mozirje, Braslovče, Ljubno, Rečica, Vočna, Cerknica, Luče, Vransko, Žusen, Janži vrh-Arliča in Grajska vas.

Razen teh peticij predložilo se pa je v tekočem letu še jako veliko število družih iz Kranjske, Štajerske in Goriške, katere se pa do sedaj še niso izročile šolskemu odseku. To so namreč peticije, ki prosijo na podlagi državnih temeljnih zakonov za vpeljavo slovensčine v šole in urade, ki tedaj le deloma spadajo v kompetenco šolskega odseka. Te peticije, katerih utegne biti več 100, oddale so se odseku za jezikovne naredbe, da se o njih posvetuje in stavi predloge. Pozneje pa izročile se bodo šolskemu odseku. Da se uže sedaj omenjajo v tem poročilu, je umestno, ker je iz njih jasno razvidno, da je mej slovenskim narodom želja tako splošna, da se slovenskemu jeziku razširi delokrog, da je treba to željo resno uvažati in jemati v poštev.

Nasproti tem mnogobrojnim peticijam pa je na drugej strani le šest proti-peticij in sicer: Mestne občine Maribora, mestne občine Ljubljane, Celja, Kočevja, Slovenske Bistrice in Slovenskega Gradca.

Gledé prvih petih peticij treba opomniti, da so iste uže rešene vsled sklepa zbornice poslancev. To so namreč peticije od leta 1880 s prošnjo, zbornica poslancev naj odvrne po budgetnem odseku leta 1880 predlagano resolucijo za vpeljavo slovenskega učnega jezika. Zbornica poslancev sprejela je prvo po budgetnem odseku predlagano resolucijo dne 23. aprila 1880, drugo pa 26. apr. 1880.

Peticija št. 2266 (Slovenjegraška) prosi: „Visoka zbornica poslancev naj krepko nasprotuje poslovenjenju srednjih šol v deželah z mešanim prebivalstvom“. Gledé te prošnje treba opomniti, da gori navedene peticije, kakor tudi po budgetnem odseku predlagane in po zbornici poslancev sprejete resolucije težé le na to, da se dijakom slovenske narodnosti v izvrševanju art. XIX. drž. tem. zakonov od leta 1867 (o splošnih pravicah

državljanov) omogoči, uživati kolikor možno pouk v materinskem jeziku. (Dalje prib.)

Gospodarske stvari.

Zelje ali kapus.

II. Mokrotna težka zemlja ni za zelje. Tudi ne, ko bi zeljne sadike rade v nji rastle. Taka zemlja je za zelje manj pripravna, deloma zaradi težavnega okopavanja, deloma pa tudi glede sadeža, ki ima za zeljem slediti, posebno pa še, če bi sledila kakšna ozimina. Najboljša zemlja je rahla ilovica. V lahkej peščnati zemlji se ne da zelje s pridom saditi, razun če je lega in vreme vlažno.

Da zelje veliko gnoja potrebuje, to je znano. V nekterih krajih gnojijo zelju po dvakrat, prvič rano spomladi, potem pa, ko se sadi. Kdor le enkrat gnoji, ta naj gnoj v poslednjo brazdo dene.

V težki zemlji orjejo na Angleškem za zelje po štiri- in po petkrat. V rahli, tako imenovani zelniški prsti, je dosti dvakratno oranje, prvič spomladi in drugičkrat pa k posajanju. Potem se polje tako snažno ko mogoče povleče in povalja in zopet povleče, da ni nobenih grud. Pred koncem maja naj se ne začne saditi, mogoče pa je zelje noter do konca junija posajati. Najboljši čas za to delo je druga polovica junija. Vendar pa je veliko na tem ležeče, kakošno vreme je in kako močne so sadike. Vlažno vreme je za to delo najbolj priležno, ne pa trpežno mokro. Poglavitni pogoj lepe rasti je, da sadike v novo preorano ali prekopano zemljo pridejo in primerno daleč narazen stojé. Ta daljava se ravna deloma po zemlji, in kako je ta pogojena in dobra, deloma pa po debelosti zeljnih glav zelja, ki se ima saditi. Če je taka sorta, ki debele glave dela in če je zemlja mastna, takrat se morajo sadike najmanj meter daleč narazen saditi. Sicer pa je 80 centimetrov zadosti.

Da se sadike za zasajanje čvrstve in z lepimi koreninami iz zemlje dobé, se mora greda poprej dobro poškopiti. Tako se dajo sadike bolj lahko popipati in več prsti in koreninah obdrže. Če se pri suhem vremenu zelje sadi, je ne le dobro, ampak naravnost potrebno v ljuknice vodo naliti. Isti hasek z manj trudom in delom se doseže, ako se korenine sadik v močnik pomočé, ki se je iz ilovice in kravjeka napravil. Prst se korenin bolj prime in sadika se prej okorenini in prej rasti začne, ker brž pri sajenji nekoliko vlage v se dobi.

Ko je zelje posajeno in začne rasti, zahtevajo neizogibno še najdalejšne marljive strežbe. Zemlja se mora čista vsega plevela držati in vedno vzrahljavati, kar se z motiko ali tudi s plevelnim plugom najročnejše opravi.

Prvikrat se okoplje 3 do 4 tedne po posaditvi, drugikrat pa pred žetvijo. Pri okopavanju je treba previdnosti, da se sadika ne premakne, kaj takega zelje ne trpi, ravno tako, kakor tudi repa ne. Pri drugi kopi se tudi zelje osiplje.

Zelje suho letino leži prenaša od mokrotne. V suhih letih nareja sicer le drobne, za to pa prav trde glave. V mokrih letih se glave rade odpirajo. Kdor hoče bolj glave nego listje, ta naj listja ne obira, k večemu že prav pozno kakih 14 dni predno se zelje posekava. Kdor pa obiranje listja popolnoma opusti, ta dela pametneje na lastno korist. Hude sovražnice zelja so gosenice. Zlasti blizo hiš, sadnih dreves in grmičevja se najrajše in najobilnejše prikazujejo, zunanaj na polji se jih je manj bati. Pomočka zoper gosenice razun obiranja ni.

Zelje se mogoče dolgo na polji pustiti, ker glave še le začne delati, ko noči začenjajo že bolj hladne prihajati. Zelje rasti noter do srede novembra.

V Holandski in na Angležkem mnogo zelja za živinsko klajo sadijo. Pridelek zelja od $\frac{1}{8}$ hektare je toliko ceniti, kolikor od $\frac{3}{8}$ hektare repe. Zelje je vsaki živini priljubljena krma posebno pa goveji živini in prešičem. Krave imajo po zelji mnogo in dobrega mleka in puter iz njega je boljši, kakor po repni klaji. Najprej se polaga listje potem koceni, ki tudi delj časa dobri ostanejo. Koceni tudi več izdajo, ko pa glave in listje.

Hišne pode gnjilobe varovati.

Vzrok, da hišni podi pogosto tako kmalo gnjiti začno, je velika mokrota, ki se pod diljami v zemlji nahaja. Če dilje na taki zemlji leže, brž začno gnjiti. Tu se najbolj odpomore, če se kaj subotnega na zemljo natrosi, kakor n. pr. drobir od prežganega premoga. Dobro je tudi napraviti ljuknje, da more zrak pod podom sem ter tje prehajati. Nekteri tudi dilje na spodnjem delu s katranom pomažejo, vendar pa je katranov duh v sobi neprijeten.

Preredka detelja. Če detelja preredko raste, v prvi vrsti ni ravno najbolje med njo travnega semena posejati, ker se travno seme prepočasno razvija in ker ga hitro rastoča detelja lahko zaduši. Bolje je kako drugo sorto detelje na plehe in med deteljo zasejati.

Kratkej sapi pri konjih vzrok je naduha, tedaj pokvara v pljučih ali pa napačno raščeni dibavni organi. V nobenem teh dveh slučajih ni ozdravljenja pričakovati. Če se pa tak konj le bolj za lahka dela rabi, pa ne k tekanju priganja, ga je mogoče še veliko let s koristjo porabljevati.

Krhlikovec. Med vsemi sortami žlahtnine je krhlikovec najžlahtnejši. On zavzema med namiznim grozrdjem prvo mesto.

Dopisi.

Iz okolice ptujske. (Tri vrste nemčurskih učiteljev.) V okrajnem glavarstvu ptujskem in ljutomerskem smemo s šolskimi učitelji, glede njih narodnega prepričanja in ponašanja, poprek še zadovoljni biti. Ali itak nahaja se še precej pahalke, stoklase in tudi črnega kokolja. Učitelji, ki siroto deco, ustopivšo čež šolski prag, mučiti počnejo z „riba Fisch, miza Tisch“ in tako brez haska božji čas kvarijo, so namreč tukaj, in tudi drugod, trojne vrste: Nekateri mlatijo prazno slamo iz golega straha pred g. ?; le „Njemu“ se nikar zameriti! Večina iz med teh vidi, da se bob v steno meče, ali itak ga mečejo, že zato, ker jim ta mogočni gospod pri vsakej priliki na uho zašepče: „nur tajč, nur fil tajč!“ Zamere svetlemu cesarju, ki je tudi nam vselej zvestim Slovenem slovesno zagotovil popolno ravnopravnost in naglasil, da vse svoje narode jednako ljubi, in da hoče biti vsem jednako dobrotljiv oča, in zamere slovenskemu narodu, ki v svoji domovini neče več biti podlaga tujčevi peti pa se ne bojijo. Vendar si mislijo: slovenski narod je potrpežljiv, cesar je daleko, g. ? pa blizu. Mnogo nevarnejši in hujši, kakor naznačena, več ali manje pomilovanja vredna vrsta, so oni starokopitneži, ki trdijo, da nam deco z nemščino trpinčijo le iz gole ljubezni do našega kmečkega stanu, po pravici pa zato, ker so bili in so sami preleni dobro naučiti se slovenščine. Trdijo namreč: če Slovenec nemški ne ume, onda svojih pridelkov ne more v denar spraviti. Povejte mi, pametne slovenske gospodinje, če se vam res kvari maslo, poginja perutnina, žlaperdijo jajca in da ničesar ne morete prodati, zato, ker nemščine hrustati ne umete? Mislim, da vam zavoljo prodaje ni brige, ker ste še vselej vse, kar bram in dvor premore, lahko prodale in ker ste tudi brez hrapave nemščine s kopunarji, z židovi in kristijani po leti in po zimi lahko se sporazumele, samo ko bi vedno dojnega mleka bilo, kolikor si ga želite, in nikdar ne zmanjkalo. „Ako kmetice ne, pa hočejo bar kmeti nemške šole imeti“ tako čuješ starokopitnega „šolmeštra“ trditi; brez nemščine kmet pre ne more prodati ne dlake, ne zrna, ne kaplje, ne ščetine. Oh tristo medvedov! kako se mi usmilite vrlji slovenski kmetje, ki imati polne kleti izvrstne starine, velikanske kašte naphane z žitom in pšenico, hajdino in kuruzo; konjarnice in bleve tako napolnjene, da se vse tere; pa kaj vam to vse pomaga? Niste se naučili zveličavne nemščine, zato ne morete ničesar prodati ne iz kleti, pa ne iz hlevov; in gorje: vašej deci, njim bo se tudi tako godilo, če se njim nemščina ne bo za kečko in po plečah v glavo zabijala! Pa pustimo šalo na stran. Uredniku pošljem nov cesarski zlat, da onemu starokopitnemu učitelju ali kteremu si bode nemčurskemu junaku izroči, koji najde slovenskega kmeta,

ki svojega dobrega blaga ne more v denar spraviti zgoli zato, ker nemški ne ume. Dragi slovenski kmeti! Sam svetli cesar poznajo in ljubijo vas kot pridne davko plačilce in zveste državljanke; želim vam iz celega srca ljubo zdravje, sam milostljivi Bog vas naj čuva mraza, suše, toče, deževja, burje, smoda in pikeca, in naj se vam tudi živina ne razboli, pa sem prepričan, ka bodete vse pridelke od travnikov, njiv in vinogradov tudi brez švabščine lahko prodavali. Kaj pa bi naj rekel o onej tretjej vrsti, ki zaradi strastnega nemčurenja od nemškega „Šulferajna“ po tistem Mihalič-i „Ehrengabe“ v žepe devajo? Sram vas bodi Judeži! Obraz naj se vam počrni pred Bogom in poštenim svetom! Amen.

Od gornje Savinje. II. Slovenci, ta nemškutarško-velikonemška svojat nam je uže mnogo let znana s svojimi poskušnjami nas izpodrinuti ali pa v Nemece pregojiti, ona nas vedno gloda in napada. V svojih načelih je sorodna s Turkom; zatoraj jih je silna žalost poparila, ko so Rusi Turka premagali — ko je Plevna padla. Turki so nekđaj ropali Slovencem in Sploh Jugoslovanom dečke, katere so potem izgojali za janičarje, grozovite vojake; za Turkom so tuji usilniki iz naše mladine, naše krvi izgojali in še izgojajo za svoje umazane namene s pomočjo šol, uradov in mnogo raznih sredstev moderne janičarje: odpadnike, izdajalce, glupeže, ki ne poznajo ali nečejo poznati svojega naroda — svoje matere. Dokler je ta stranka imela vlado za-se, ki jih je podpirala, so imeli svoj raj; a v svojej oblasti niso dobrega želeli niti storili svojemu sodržavljanu Slovanu. Slovanske rodoljube so sovražili, z najpredrznnejšim obrekovanjem ometavali, preganjali ter iz služeb od kruha odrivali. Premnogo britkih skušenj in krivic, katere smo od njih trpeti morali, imamo dobro v spominu. Sedaj, ko se nam na boljše obračati hoče, ko se namerava šole in urade prepoblevno malo tako preurediti, da bi se vsaj nekoliko v nebo vpijočim krivicam, katere Slovenci trpeti morajo, v okom prišlo, je to našim zagrizenim sovražnikom vest tako vznemirilo, da besnijo okoli sebe z vso predrznostjo. Njim ni zadosti, da med seboj in z Nemei samovoljno nemški jezik rabijo, oni bočejo obžuljeni slovenski narod pod svojim jarmom držati in ga za svoje umazane namene izsezavati. Slovenci, kdor se pod peto takim nasilnikom nezaveden uklone, je obžalovanja vreden glupež; kedor jim pa iz gole sebičnosti, ošabnosti in častihlepnosti pomaga vbogi narod obrekovati in zatirati, je izdajalec; izdajalce pa so vsi narodi na svetu preklinjali in jih še preklinjajo, ž njimi se ne išče sprave. Tujcem, ki med nami živé, veljajo sledeče besede: „Pravice naroda nam ščit in var, — Pravice naroda nam skrb in mar, — Pravice naroda vseh sreč izvor, — Pravice naroda nam sveti bor. — Če se spoštuje naša sveta stvar, — Za mir in spravo s tujci nam je mar, — Če stavi

pa nasproti se njih upor, — Naj vname se za dom junaški bor.“ — se ne bojimo! Slovenski tabor nam je jako všeč, udeležiti se ga hočemo v ogromnem številu; važen in potreben nam je iz dvojnega ozira: prvič, da zahtevamo očitno pred svetom energično svoje pravice in da odbijemo hudobne napade; drugič, da narod vežbamo in vzbujamo k živahnemu narodnemu delovanju kajti odločno postopanje v ogromnem številu vzbud marskaterega zaspanca in oživi tudi zavednega narodnjaka.

Iz Doberne. (Tudi prav!) Zvedeli smo, da nekšni gospodski berači, ki se jim z latinsko besedo „agenti“ pravi, hodijo po občinah in lovijo Nemece za celjski „parteitag“ ali shod nasprotnikov Cerkve in slovenskega jezika. Tudi k nam so prišli podpore iskat. Dne 14. majnika je namreč pri skupščini odbornikov en ud z nekšno nemško tiskovino v roki sprožil predlog, naj bi občina državnemu zboru na Dunaj odposlala tiskano prošnjo zoper opravičene želje in pravice slovenskega ljudstva. Zapopadek tote nemškutarške izjave je v resnici takšen, da ga ne more podpisati nobeden pravičen in vesten pravi Nemece, a kako li bi to zamogel storiti vprošnji zaničevani Slovenec! Zatoraj se je izmed 15 zbranih odbornikov njih 11 koj oglasilo za nasprotno prošnjo, s katero se naša mila in blagoglasna materska beseda zahteva za šole in urade. Saj so gospodje po uradnicah ali „kancelijah“ zavoljo kmeta, ne pa kmet zavoljo uradnikov. Če kmet s svojimi žulji plačuje uradnika, brez dvombe mora imeti tudi pravico zahtevati, naj se mladi ljudje po šolah naučijo toliko slovenski, da bodo kot c. kr. uradniki zamogli kmetu dopisovati v razumljivej domačej besedi, ter da ubogemu deželanu ne bo treba z nemškim dopisom, ki ga je iz uradnice dobil, letati od Poncija do Pilata, ter iskati človeka, ki bi mu nemško pismo preložil v slovensčino. Kaj bi rekel npr. gornještajarski Nemece, ko bi mu gospoda dopošiljala slovenske dopise? Toda, nad strankami stoječi župan je naš namen imel za zadevo, v katero se občinski odbor naj ne vtika, ter nam vsled tega ni pripustil občinskega pečata na pismo pritisniti. Na podoban način bi občinski predstojnik ravnal tudi glede nemčurske brozge. Vendar z omenjenim če vprav neizpeljanim sklepom so vrli občinski odborniki razodeli, da nočejo pljuvati v svojo lastno skledo. Tako je prav!

Iz Brežic. (Mestni odborniki) sklenili so v svoji seji dne 4. t. m. z večino dveh glasov, da se strinjajo z neslano in neumno peticijo ptujskega nemškutarstva in mislijo o Slovencih tako, kakor nemškutar Michelitsch. Nismo tako neprevidni, da bi hujskali proti nemškutarjem, vse preskrbno jih nadkriluje moč drž. pravdnika, toliko pa jim povemo odkrito, da so si sami krivi, ako si delajo življenje med nami bitko. Povemo, da so svojim sklepom med nami naredili deloma smeh, deloma

jezo. Smešni so vendar, ako naglašajo nemški značaj našega mesta — v nemškem nijednem mestu še nisem slišal pastirskega roga, trobente slovenske, nikjer samo slovenske govornice — smešni so, ako hočejo zavirati tek mogočne nove ideje. Še niti prav nemškutarsko, tem menje nemško je naše mesto; slovensko je bilo, je in ostane. To hočemo mi, za to bodemo skrbeli mi in naš zarod. Jezi pa nas, da tudi tukaj životari nekaj Judež-Iškarijotov, ki svoj narod slov. za par grošev zatajijo, jezi nas, da so tudi v mestno hišo našli pot taki možaki, katerim ni žal za dose-dajni lepi mir med breškim prebivalstvom, ter niso premislili, da ima nemškutarski sklep tudi svoje nasledke. Očaki in starci, ki še niti nemščine ne znajo, koji še se do starih svojih let niti nemškega pravopisja niso naučiti zmogli, take sirote po nemščini gladijo. Deci bi radi prihranili trud, kojega so imeli sami z nemščino, češ, deca pa se naj začne uže v prvem šolskem letu nemščine učiti. Do sedaj še nam niso dokazali prednosti nemščine za naše ljudstvo, do danes še nam niti dokazati niso mogli prednosti svoje, svoje velike modrosti. Naslanjajo se neki na svoje bogastvo. Kaj pa? Odkod pa prihaja? Grošev največ prihaja jim iz okolice slovenske, od Slovencev sploh. Kaj pa, ko bi se jim ta luknja začela zadelavati? Kaj pa, ko se bi pokazala prihodnjich okoličanom pot, po kateri naj bi lezli jihovi groši le bolje v žep domačinom, ko bi jim se pokazala pot, po kateri labko pokorimo krdelee Judežev, saj jednega, ako ne vseh skupaj. Danes izražam le svoje začudenje, da si naši starci, ki so do sedaj le samo še po pisavi nikakor pa ne dejansko lastniki, niso premislili, preden so začeli vstvarjati prepir med narodom. Siva brada ne priča zmirom za modrijana; kjer je mladost, tam je prihodnost!

Iz Šoštanja. (Nemčurske prošnje.) Ptuj ima svojega dr. Mibelitsch-a, Celje svojega dr. Glantschnigg-a. Prvi je ptujskega okoliša občine svojimi znanimi smrdljivimi prošnjami osrečeval, zadnji prevzel je nalog, občinam ožje in daljne okolice celjske svoje neslane in nezabeljene prošnje, v katerih se nahaja samo sramotenje slovensčine, zavijanje resnice in gola laž, ponuditi. Sliši se pa, da so večina občin našega okraja te peticije „dostojno rešene“ poslale — dr. Glantschnigg-u nazaj: češ, žal nam je, ne moremo, so taki časi zdaj. — Marsikaterega vtegue pa zanimati, kaj je naša uže od nekđaj radi pretirane nemškutarije na jako slabem glasu stoječa tržka občina v tej zadevi storila. No, tudi tukaj se časi spreminjajo. Naš gospod župan je sicer trd Nemece, a skoz in skoz pravičen ter zmeren mož. Sicer ne vem, je li tudi on Glantschnigg-ovo peticijo „dostojno rešeno“ — vrnil, toliko pa vem, da pri včerejšnej občinskej seji belega dne ni videla, najbrž pa deli osodo drugih neslanih in nepotrebnih spisov v papirnem košu. Tudi naš krajni šolski

svet že do polovice slovensko uraduje, ako bode to tako napredovalo, ob letu dni bode uradovanje popolnem slovensko. Prav tako.

Z Dravskega polja. (Ogenj — Cerkovskij župan.) V zgornji Gorici Cerkovske fare je dne 5. maja ob 10. uri nek hudobnež, ki menda že več let v požiganji svojo veselje išče, hlev užgal. Pihal je silni veter in kakor bi trenil, bilo je 9 poslopij v enem plamenu. Zgorel je zraven četveroletni otrok, ki so ga v biši pozabili. Drugo živino so rešili, le več svinj se je s hlevi vred sprazilo. Zavarovanih je bilo osem posestnikov. Spodnji del Gorice je lansko leto pogorel. Da v tej fari tolikokrat ogenj tako nesrečo naredi, je gotovo največ krivo to, ker ljudje nimajo srca, da bi si spravili brizgalnico, po kateri bi jim bilo ognjeni sili se zdatno v bran postaviti. In kdo je tega kriv? Gotovo možje, ki se za vse drugo brigajo, le za blagor podložnih ne! Ko bi vsako leto, namesto, da „sosesko“ dva ali tri dni obhajajo in svojim trebuchom služijo, to na stran djali, bi že zdavno brizgalnico plačali. Za to dobro reč bi se tudi od druge strani lahko kaj izprositi dalo! Cerkovčani so prej vedno kot narodnjaki sloveli, zdaj pa jih župan pred celim slovenskim svetom sramoti, ker hodi dr. Miheličevih nemškutarskih zbrodi lizat. Prvič je poslal njegovo šmiražo nazaj in podpisal slovensko prošnjo, a poznej še se le vsedel v njegov koš. Oj štrk, zlati stric brez brk, kake značajnosti mož je to! Dobro, da se vse izvé. Zapomni si naj to zdravilo in morebiti še ozdravi. Kakor suho drevo v zeleni hosti je človek, ki ne poštuje svoje narodnosti!

Iz Slov. Bistrice. (Našim nemčurjem) večjidel do ušes zadolženim revam bo srečno napredovanje Slovincem še možgane zmešalo. Dne 2. maja zbobnali so v rotovž vse, kar tukaj in v okolici po nemčurstvu duhti. Navzočih bilo je tudi več uradnikov in učitelj Kristel, potem spodnjepolskavski Hrastnigg, gornje-polskavski Pivec, poličanski Bauman in znani nebodigatreba Sorschaggg. Izvolili so odbor, kojemu je postal usnjar Miha Nasko, Bog vedi odkod sem prišedši Nemece, načelnik. Ti dedovje pokličejo z doposlanimi „Zustellungen“ kmete iz okolice dne 7. t. m. v rotovž. Ondi so nemčurji grdo psovali in legali Slovincem ter vabili na celjski „Parteitag“ češ, ako pojdejo tje, bodo štibremenjše; vsak se pelje tje in nazaj zastonj in še dobi Judeževih — ne 30 srebrnikov — ampak revnih 50 krajcarjev na roko. Sram bodi take Slovence, ki za 50 krajcarjev prodajo svoj rod, sram bodi take Nemce in nemškutarje, ki mislijo s 50 kr. ubogega, slovenskega kmeta v narodno izdajstvo privabiti. Tako nemštvo ni vredno, da se ohrani, in se tudi ne bo! Pri pobiranji za ovo Judeževu podjetje stisnil je trgovec Stiger 25 fl., krčmar Fritz 2 fl. Kmetje so morali podpisati, da pojdejo v Celje. Sramota!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar mudi se zopet na Dunaju prišedši iz Budimpešte, kder je bilo veliko posvetovanje vseh ministrov zaradi Bosne in Hercegovine. Kmalu bo imenovan skupni finančni minister, ki vodi ob enem civilno upravo bosensko-hercegovsko, bržčas kak Magjar. — Grad Miramar snažijo za sprejem cesarja, ki dojde tje, da odpre Tržaško razstavo in potem dalje odpotuje obiskovat italijanskega kralja. — Državni zbor je sprejemši colninsko postavo pretrgal zborovanje do 19. maja, da se dotični poslanci udeležijo dopolnilne volitve v velikem posestvu českem; te volitve udeležilo je se 166 konservativcev, ki so jednoglasno izvolili barona Nadherny-ja; nekdanj merodajni liberalni velikoposestniki česki so tako ob tla vrženi, da se nobeden ni upal niti prikazati na volišče, vsi so izostali. — Minister Pražak oddaja na Slovenskem sodniške službe le takšnim, ki so slovenščine v besedi in pisavi popolnem zmožni, zato ste izpraznjeni službi okrajnega sodnika v Šmariji in sv. Lenartu v Slov. goricah zopet razpisani. — Mariborski, celjski in ptujski nemčurji imajo novega tatermana, s katerim lovijo Slovence, naj jim podpisujejo nemške prošnje češ, da hočemo vse ponemčiti in Štajersko raztrgati. To je gola laž; kajti dr. Vošnjak je v državni zbornici sam nasvetoval dodatek k resolucijam o srednjih šolah: naj se tako uredijo, da bodo slovenski dijaki se tudi do dobra naučili nemški. Tako beremo v zapisnikih državnega zbora in tako so tudi vsi naši poslanci pri volitvah obetali pa tudi mož beseda ostali. Kaj tedaj hočejo nemčurski lažnjivci? Nič druga, kakor Slovence zmotiti in med seboj razpreti. O nekšnem „slovenskem kraljestvu“ se niti senjalo ni nobenemu naših listov pa nobenemu poslancu; pač pa želimo Slovenci, da nam svitli cesar avstrijski dovolijo namesto dveh pol italijanskih pol nemških nadsodnij le jedno slovensko v Ljubljani, in namesto 4 c. k. namestnikov le enega slovenščine zmožnega; ali če uže to ni mogoče vsaj v Mariboru za spodnji Štajer slovenski oddelek graške namestnije, kar tudi poprej ali selej gotovo dosežemo, ker je nam to potrebno. Sicer pa bodo tudi najnovejše laži nemčurske kmalu potihnile: slovenski, česki, poljski poslanci združeni z nemškimi konservativci imajo večino in bodo Avstrijo tako vodili, kakor bo ravno prav: vsakemu svoje, nobenih krivic in tudi ne predpravic, ne Italijanom pa ne Nemcem. Nemčurjem na ljubo v zatirovanje Slovencev se ne bode nič več dovolilo. — Na Ogerskem začeli so Jude preganjati; v Bereškej županiji so Judom razdjali biše in žganjične prodajalnice. — V Bosni in Hercegovini začnejo 24. maja prvo novačenje ali rekrutiranje. Nekaj vstašev še se prikazuje tu pa tam v Krivošijah in na meji med Bosno in Hercegovino, pa hitro odbežijo, kedar se jim vojaki bližajo.

Vnanje države. Egipčanom vladarijo Turki uže veliko stotin let; sčasom postali so prvi vsaj toliko sami svoji, da jim sultan turških paš ni smel dopošljati in moral dovoliti vice-kralja iz rodbine Mehmed-Alijeve. Toda sedaj bi še radi vice-kralja odpravili. Vodja jim je vojni minister Arabi. Toda turški sultan, dalje Angleži in Francozi držijo vice-kralja. Arabi je hotel tega siloma izpoditi. Ali francoske in angleške ladije oklopnice in napoved, da prihaja še turška vojska, vse to ga preplaši tako, da se s vice-kraljem na mirnem pogodi. Vse ostane pri starem. Kako dolgo, to ve Bog in minister Arabi. — Bolgarski knez, rodod Nemeč, kaže se svojim slovanskim državljanom malo prijazen in ti bodo prav radi, če ga ne bo več nazaj. Rumuni bližajo se Rusom. Srbi so imeli v Belgradu veliko rabuko v teatru. Tepli se so in kričali: živela srbska republika. Čudno znamenje. — Rusi so do sedaj iztirali okolo 30.000 Judov; mnogo jih potuje v Palestino, v Ameriko, največ — 12.000 — pa v Avstrijo, kakor da bi jim tu bila „obljubljena dežela.“ — Francozi so sedaj Boga tudi iz sodnij paholi; prisego na Boga so odpravili; Francoz prisega vsak na „svojo čast“. No, to je prav slaba prisega! — Angleži so sklenoli ostro postavo, po kateri hočejo uporne Iree strahovati. Dublinskih morivceev ne morejo zaslediti, čeravno je 100.000 gold. izstavljenih.

Za poduk in kratek čas.

Kobilice na slov. Štajerskem.

(Po g. Peinlich-ovej knjigi: Geschichte der Pest, in drugih spisal M. S.)

II. Enako so kobilice tudi še v poznejih letih dohajale v manjših tramah v Avstrijo, pa slov. Štajer je bil več kot sto let pred njimi obvarovan. V drugi polovici 15 stoletja pa je med drugimi nadlogami tudi ta požrešna kuga obiskala zopet naše kraje. Že l. 1447, vse bolje pa še l. 1473 in 1474 je vsled tega, ker so kobilice vse požrle, v ptujski okolici vladala tolika lakota, da je mnogo ljudi glada pomrlo. Tudi l. 1477 ni bilo brez kobilic: l. 1478 jih je pa v slovenske gorice toliko prileto, da jih je posebno ob Muri in Dravi bilo semtertje do kolena. S krvavimi pismenkami pa je v zgodovino slov. Štajera zapisano l. 1480. Kajti, kar niso takrat uničile v 10 dnevih kobilice, vkončali in požgali so Ogrri in Turki, ki so v tem letu po naših krajih hudo razgrajali. Vrh teh nevolj je ljudi davila tudi lakota in slednjič še strašna kuga.

Šestnajsto stoletje, doba verskih homatij, — zapustilo je mnogo žalostnih spominkov po naši domovini. Za Turki, ki so nekterekrti, najbolje pa l. 1532 med Muro in Dravo požigali in marsiktero hišo božjo oskrunili, prišle so l. 1542 iz Turškega in Slavonije na zgornje in spodnje Šta-

jersko tudi še požrešne kobilice, nenavadne velikosti in celo rudeče. Rodovitni kraji med Ptujem in Radgono, — prelepe slovenske gorice imele so največ trpeti, pa tudi okoli Celja so gladovni požeruhi v tem letu mnogo škode napravili. Tri leta pozneje so kobilice bile zopet na slov. zemlji, posebno ob Savi.

V sedemnajstem stoletju teh neprijetnih gostov menda ni bilo mnogokrat k nam, ker jih takratni pisatelji ne omenjajo, le ptujska kronika nam ve povedati, da je v Ptujji zavoljo gnjilih kobilic, ki so razširjale strašen smrad, navstala l. 1672 kuga, ki je toliko ljudi podavila, da vseh še niso mogli pokopati. Ta bleda pošast je od l. 1672 do 1683 obiskala več ali manj vse vesnice na slov. Štajerskem in dokler je ona davila, kobilic ni bilo k nam. L. 1690 in 1747 so se prikazale zopet v večjih rojih na Ogerskem, l. 1748 so se razširile še čez Poljsko, in bilo se je bati, da pridejo tudi v druge kraje. Zato je cesarica Marija Terezija izdala dne 20. sušca l. 1749 tako imenovani „kobilični patent“ ali poduk, kako naj se kobilice uničujejo. Po vseh deželah Avstrije bili so nastavljeni posebni komisarji, ki so priprave za pokončevanje kobilic nadzorovali. Semtertje so skopali velike jame, v ktere so mlade kobilice, ki še niso mogle leteti, z bobnanjem in kričem gnali ter nje ondi sežigali ali zakapali. Stare so pa s cepmi in ognjem pokončevali, ali pa z zvonjenjem in hrupom odganjali. Ali je enakih priprav takrat že tudi v naših krajih treba bilo, ni znano; brž ko ne so kobilice več časa izostale. Toliko bolj so pa prebivalci slov. Štajera bili l. 1782, to je letos ravno pred 100 leti prestrašeni. Dne 24. avgusta so namreč kobilice v veliki množini z groznim šumenjem prifrčale iz Ogerskega na slov. Štajersko ter so se spustile na dravsko polje. Ljudstvo je bilo sprva tako preplašeno, da ni vedelo, kaj bi začelo. Kmalu pa je odmevalo s turnov zvonjenje, ljudje so vkup hiteli, kupe slame užigali, s cepmi po kobilicah udribali, s puškami med nje streljali, bobnali, ropotali in kričali, in to je pomagalo. Kobilice so se vzdignile in so dalje odletele. Dne 25. avgusta bile so v slov. goricah; 26. v ščavniški dolini in na murskem polju; 27. po vinogradih okoli Kapela; 28. okoli Radgone; 29. okoli Apač in Cmurka; meseca septembra pa so se v večjih trumah potikale po nemškem Štajeru ter zopet doletele v spodnje kraje, dokler jih ni rani sneg vkončal.

To so bile zadnje kobilice, ki so v večjih rojih našo domovino obiskale; daj Bog, da bi jih ne bilo nikdar več v naše kraje!

Smešnica 20. Kralj pruski Friderik ponujal je vojaku tobaka za noslanje ali „šnofanje“. Vojak mu reče: jaz rad imam tobak, ali hudi moj stotnik nam je prepovedal noslati. Kralj odvrne: le si ga vzami, pa še to imaš 10 zlatov, jaz sem kralj. Vojak potisne zlate v žep in precej tobaka

„pošnofa“ rekoč: „če stotnik zve, bo naji obadva dal na klop potegniti“.

J. Ž.

Razne stvari.

(*Svitli cesar*) so za razširjenje šole v Kamci pri Mariboru darovali 200 fl.

(*Oropal*) je Martin Rossmann, iz celjske okolice doma, Mihajla Vidmana v gozdu med Mozirjem in Gorenjem ter mu vzel 2 fl. v denarjih in robe vredne 3 fl. 95 kr.

(*Od Dravinje*) nam piše prijatelj našega lista, da se pri zrušenju Pajkovega mosta dne 2. maja nikomur ni nič zgodilo pač pa je 4. maja Molov 7letni sin bil ubit, ker je na vozu sedel, ko se je pod njim Zbelovski most podrli; hlod od porušenega mosta mu je glavo in prsi zdobil.

(*Nemčurske prošnje*) zoper pravične želje Slovence odposlalo je baje 10 srenj slov. graškega okraja (ktere?), dalje srenja Loče pri Konjicah, kder znani Possek in nemčur Kokolj slovenske kmete in učitelje strahujeta, dalje še Škofja ves. To je res grdo za tamošnje Slovence!

(*Celjski okrajni zastop*) razpošilja smrdljive Dr. Michelitscheve prošnje vsem županom okolo Celja; okrajnega zastopa tajnik g. Peer lovi kmete kakor le more. Slovenci, ne dajte se takim kruhoborcem v nemčursko past poloviti.

(*Dr. Glantschnigg*) celjski advokat sestavil je rogovilstvenski odbor: „Petitions-Comité Cilli, Briefe an Dr. Eduard Glantschnigg in Cilli“ ter straši ljudi z raztrganjem Štajerske, če mu ne podpišejo, kar hoče. Nemčurjem se more res slaba goditi, da ljudi s takimi bedarijami lovijo. Cela pisarija pa kaže, da še dr. Glantschnigg sam prav ne ume nemški. Vkljub temu ponuja ta revni odpadnik slovenskim županom svoj: mit deutschem Gruss! Pamet ga bo težko kedaj srečala.

(*Slovenske prošnje*) za državni zbor doposlane so svojemu poslancu g. baronu Goedelnu srenje: sv. Ana, Stopno, Statenberg, Pečke v slov. bistriškem okraju. Spodnje Sečevo v rogačkem okraju. Hvala in slava!

(*Iz Ribnice*) nam poročajo, da so ondi pri pogrebu pridne in premožne kmetice J. Zapučnikove pivokrat na ondešnjem pokopališču zapeli pesen Cegnarjevo: Blagor mu, ki si spočije itd., ter je ljudem močno dopala. Svetujemo, naj se večkrat poslužijo prekrasne ove pesmi na Slovenskem.

(*Toča*) priškrebetal je 15. maja nad sv. Lovrensko faro v Slov. goricah pa ni škodila. V Sarajevu in sploh v Bosni, dalje po planinah štajerskih, koroških, kranjskih zapalo je snega.

(*Za Slovensko bistriško župnijo*) ni nihče prosil. Duhovniki se bojijo velikih gotovih stroškov pri negotovih dohodkih.

(*Rogački dekan*) č. g. Centrib dobili so Brežiško župnijo, pa so se jej zopet odpovedali. Ostanajo v Rogaci.

(Obsojeni) so možje, ki so zakrivali, da je v ringteatru lani zgorelo 535 ljudi: ravnatelj Jauner in hišnik Geringer 4 mesece in mašinst Nitsche 8 mesecev v ječo in vsi vkup na platež 5587 fl.

(Okrajni sodnik g. Lulek) dobil je pri odhodu iz sv. Lenarta v Slov. goricah častno bakljado od št. Lenarčanov.

Loterijne številke:

V Trstu 13. maja 1882: 69, 2, 57, 27, 67.
V Linci " " 89, 44, 21, 34, 51.

Prihodnje srečkanjo: 27. maja 1882.

Vsem znancem in prijateljem dajem na vedež, da je

Ana Žunko,

samica v Mariboru, 14. t. m. v Gospodu zaspala.

Naj počiva v miru!

Anton Žunko, župnik.

Štv. 71.

Učiteljske službe.

Na enorazredni ljudski šoli v Veržeji je učiteljska, in na dvorazredni šoli v Cezanjovcih podučiteljska služba za defenitivno, eventuelno provizorično podeljenje, razpisana (obe šole IV. pl. razred.) Nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmožni prositelji naj vložijo svoje prošnje do konca junija pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru,

dne 6. maja 1872.

1—2

ad N. 206 B. Oe.
1882.

Razglas.

Syndikat ali sodništvo nemškega viteškega reda naznanja, kot razpravljalni ured o zapuščinah, vsem, kateri imajo kot upniki kakšno pravico do zapuščine č. g. Gašparja Majheniča, ki so zapustivši pisan testament umrli kot duhovnik nemškega viteškega reda in oskrbnik župnije pri sv. Miklauži pri Ormoži, naj se oglasijo pri oskrbništvu v to svrhu od syndikata pooblaščenem, slavne komende nemško-viteškega reda v Velikej nedelji na spodnjem Štajerskem (Gross-Sonntag) ter naj dokažejo svoje tirjatve dne 15. junija 1882 ob 9. uri popoldne ali osebno, ali naj svoje pismene vloge do tistega dne pošljejo; drugače zgubijo pravico do zapuščine, če bi ta bila uže izcrpljena z drugimi izplačili, razven če imajo ob enem tudi zastavno pravico.

Syndikat nemškega viteškega reda.

Na Dunaji dne 9. maja 1882.

Maks Bittner, l. r.

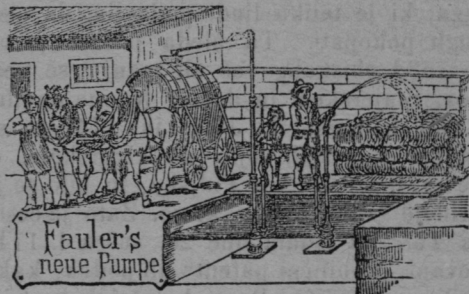
svetovalec nemšk. viteške komende.

1—3

Ponudba.

Mož, star 29 let, neoženjen, išče službe. Dela vaje je kmetskega na njivah in v goricah pa ume tudi hišno gospodarstvo. Povpraša se: G. T. poste restante, Radkersburg.

**Dobre sesaljke,
vodovlaki ali pumpe.**

Faulerjeva patentna sesaljka, vodovlak ali pumpa za vzdigovanje vode, gnojnice pripada najboljim, pri-

prosto narejenim in najcenejšim pumpam. Prodava se v dvojnej velikosti.

Štev. 1. s cevjo po 60 centimetrov široko v premeru in po 3 1/2 metra visoko ter velja 24 fl.

Štev. 2. ima 75 centimetrov v premeru debelo cev, ki je tudi 3 1/2 metra visoka, pa velja 35 fl. to pa v štacuni v Gradci. Za dobroto se daje poročstvo, namreč, da vzdigne v enej uri po 7000 litrov tekočine.

Anton Körösi,

trgovec z železom v Gradci
Griesgasse Nr. 10.

3—6

Zahvala in priporočba.

Zahvaljujem se vsem, kateri so me dozdejz naročili podpirali, prav srčno, in priporočujem se jim, kakor tudi sploh p. n. občinstvu, posebno č. g. duhovnikom, uradnikom itd. v daljno naročbo.

Prizadeval si bodem, vsakemu njegovo voljo po svoji najboljši moči izpolniti.

Posebno opozorujem č. duhovščino, da izdelujem tudi talarje, birete in kolarje lepo in po prav nizki ceni.

Naročila iz dežele izvršujem ravno tako vestno in pridem oddaljenim tudi na dom mere jemati.

Z velikim spoštovanjem

Franc Jesenko,

8—12 krojač v Mariboru, Pfarrhofgasse št. 15.